

12 | Over bestuur en toezicht, de bestuurstaak, taakverdeling en individuele verantwoordelijkheid van de bestuurder alsook het wettelijk richtsnoer. Enige opmerkingen naar aanleiding van het wetsontwerp ‘Bestuur en toezicht rechtspersonen’¹

Albert F. Verdam

12.1. Inleiding

Bij de Tweede Kamer is het Wetsontwerp Bestuur en toezicht rechtspersonen aanhangig dat beoogt de regeling voor het bestuur en toezicht bij de verschillende soorten rechtspersonen aan te vullen en te verduidelijken. Het wetsvoorstel beoogt niet om een wijziging te brengen in bestaande bestuurs- en toezichtstructuren, maar bevat vooral een verduidelijking van het geldende juridische kader. Wel is het zo dat bepaalde wettelijke bepalingen die nu al bestaan voor de NV en de BV, naar andere privaatrechtelijke rechtspersonen worden uitgebreid (zoals de vereniging, de coöperatie en de stichting).

Dit hoofdstuk gaat in op de taak van het bestuur, enige aspecten van de taakverdeling binnen het bestuur alsook op het richtsnoer dat voor het bestuur geldt; het zijn de onderwerpen die worden bestreken door artikel 9 (lid 1 t/m 3) van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek zoals dat volgens het wetsontwerp zou komen te luiden. Als eerste worden enig andere onderwerpen van het wetsontwerp belicht. Het gaat daarbij om de wettelijke grondslag bij de vereniging en stichting voor de raad van commissarissen en voor het monistisch systeem, de uniformering van de tegenstrijdig-belangregeling en van de regels voor aansprakelijkheidstelling in geval van faillissement, en de modernisering van de criteria voor ontslag van bestuurders en commissarissen van de stichting.

¹ *Kamerstukken II* 2015/16, 34491, 2. Deze bijdrage is ten dele een bewerking van mijn artikelen ‘Over de bestuurstaak, taakverdeling en individuele verantwoordelijkheid van de bestuurder’, *WPNR* 2017/7135 en ‘Van collegiaal bestuur, bestuursbesluiten, aantastbaarheid en delegatie, en het besluit van een bestuurslid onder het nieuwe artikel 2:129a lid 3’, *Ondernemingsrecht* 2013/102.

12.2. Raad van commissarissen bij vereniging en stichting

De huidige wettelijke regeling voorziet in een grondslag voor een raad van commissarissen voor enkel de NV, BV, de coöperatie en de onderlinge waarborgmaatschappij. Het wetsvoorstel breidt die wettelijke grondslag uit naar verenigingen en stichtingen. Van belang is dat in de praktijk sommige verenigingen en stichtingen al met een raad van commissarissen of een raad van toezicht werken. In het wetsontwerp wordt de term ‘raad van commissarissen’ aangehouden. Het ontwerp bepaalt dat indien in de statuten een orgaan wordt ingesteld en aan dat orgaan de taak wordt toegekend om toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de rechtspersoon (en de daaraan verbonden onderneming/organisatie), dat orgaan een raad van commissarissen is in de zin van de wet. Het orgaan heeft dan de taken en bevoegdheden die door de wet aan de raad van commissarissen worden toegekend. Heeft een orgaan volgens de statuten enkel tot taak om toezicht te houden op de *financiële* gang van zaken, dan is het geen raad van commissarissen in de zin van de wet. Hetzelfde geldt voor een orgaan dat alleen de taak heeft om het bestuur te *adviseren*.

Uit de taakomschrijving van de raad van commissarissen vloeit volgens het wetsontwerp voort dat de raad in beginsel gekend dient te worden in het algemene bestuursbeleid en in belangrijke beslissingen van het bestuur. Voorts heeft het orgaan alle bevoegdheden die redelijkerwijs nodig zijn om zich een juist beeld te kunnen vormen van de toestand van de rechtspersoon en van het gevoerde beleid. Bestaat er behoefte aan een regeling dat bepaalde bestuursbesluiten voorafgaande goedkeuring van de raad van commissarissen behoeven, dan dient dit in de statuten te worden opgenomen. De raad van commissarissen kan zo nodig ingrijpen in het bestuur van de rechtspersoon. Daartoe wordt in het wetsontwerp bepaald dat de raad bevoegd is om iedere bestuurder te allen tijde te schorsen. Echter in de statuten kan een afwijkende regeling worden opgenomen. Voorts bevat het wetsontwerp een aantal bepalingen die in beginsel ook voor het bestuur gelden, zoals die inzake een onderlinge taakverdeling, de norm van behoorlijke taakvervulling en een tegenstrijdig-belangregeling voor commissarissen.

12.3. Monistisch bestuursmodel

Voor de NV en BV bestaat sinds 2013 de mogelijkheid te kiezen voor een monistisch bestuursmodel (ook wel *one-tier board* genoemd), waarin het bestuur bestaat uit enerzijds uitvoerende bestuurders en anderzijds niet-uitvoerende bestuurders. Als voordeel hiervan wordt gezien dat niet-uitvoerende bestuurders, in vergelijking met leden van een raad van commissarissen, meer betrokken zijn bij het dagelijks bestuur en zij daardoor in beginsel een nauwer toezicht kunnen houden op de gang van zaken bij de rechtspersoon. Het wetsvoorstel biedt aan alle rechtspersonen de mogelijkheid te kiezen voor een monistisch bestuursmodel.

12.4. Uniformering van de tegenstrijdig-belangregeling

Het wetsontwerp voorziet erin dat de tegenstrijd-belangregeling zoals die vandaag de dag geldt voor bestuurders en commissarissen van de NV en de BV, wordt uitgebreid tot andere rechtspersonen. Dat betekent dat ook daar de regel komt te gelden dat bestuurders met een tegenstrijdig belang niet mogen deelnemen aan de beraadslaging en besluitvorming over het betreffende onderwerp. Als alle bestuurders een tegenstrijdig belang hebben, kan het bestuur geen besluit nemen. In dat geval verschuift de beslissingsbevoegdheid naar de raad van commissarissen. Als er geen raad van commissarissen is, komt de bevoegdheid bij de algemene vergadering te liggen.

Een soortgelijk systeem geldt voor de raad van commissarissen: ook daar kunnen commissarissen met een tegenstrijdig belang niet deelnemen aan de beraadslaging en besluitvorming.

Van belang is dat de statuten een afwijkende regeling kunnen bevatten in het geval alle bestuurders een tegenstrijdig belang hebben en er geen raad van commissarissen is, of alle commissarissen een tegenstrijdig belang hebben. Volgens de wet is dan de algemene vergadering bevoegd het besluit te nemen. De statuten kunnen in een dergelijk geval bepalen dat het besluit alsnog genomen kan worden door het bestuur c.q. de raad van commissarissen, ondanks een tegenstrijdig belang van een of meer van zijn leden.

Omdat de stichting niet een algemene vergadering kent, is voor deze rechtspersoon een aanvullende regeling opgenomen. Kent de stichting geen raad van commissarissen, dan blijft in geval van tegenstrijd belang van de bestuurders, de bevoegdheid rusten bij het bestuursorgaan. Als de stichting wel een raad van commissarissen heeft, dan blijft deze raad van commissarissen ook in geval van tegenstrijdig belang van de commissarissen bevoegd.

Blijft een orgaan ondanks tegenstrijdig belang van al zijn leden bevoegd, dan wordt als eis gesteld dat de overwegingen die aan het besluit ten grondslag liggen schriftelijk worden vastgesteld.

De door het wetsvoorstel voorgeschreven regel komt bij de vereniging, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij in de plaats van de thans geldende 'vertegenwoordigingsregel'. Die regel ziet niet zozeer op wat geldt bij de totstandkoming van het besluit, maar bij de vertegenwoordiging van de rechtspersoon in zijn handelingen naar buiten toe. Voor stichtingen kent de wet momenteel geen tegenstrijdig-belangregeling; in de literatuur worden verschillende standpunten ingenomen over wat daarvoor thans geldt.

12.5. Uniformering van regels voor aansprakelijkstelling bij faillissement

In geval van faillissement kunnen bestuurders en commissarissen aansprakelijk worden gesteld door de faillissementscurator; het betreft een aansprakelijkheid jegens de boedel. Die mogelijkheid bestaat alleen ingeval de bestuurders of commissarissen zich schuldig maken aan fraude of andere vormen van ernstig taakverzuim.² Dit regime is in het huidige recht beperkt tot bestuurders (voor kennelijk onbehoorlijke vervulling van hun bestuurstaak) en commissarissen (voor kennelijke onbehoorlijke vervulling van hun toezichtstaak) van de NV, BV, alsook de commerciële vereniging, coöperatie, de onderlinge waarborgmaatschappij en de commerciële stichting die aan de heffing van de vennootschapsbelasting is onderworpen. Het wetsontwerp beoogt dit regime ook te doen gelden voor bestuurders en commissarissen van informele verenigingen (waarvan de statuten niet in een notariële akte zijn vastgelegd) en de niet-commerciële vereniging en -stichting (die niet onderworpen zijn de vennootschapsbelasting). Het voert te ver om hier meer in detail op dit aansprakelijkheidsregime in te gaan.

Van belang is wel dat het wetsontwerp erin voorziet dat meer bescherming wordt geboden aan onbezoldigde bestuurders en commissarissen van niet-commerciële verenigingen en -stichtingen en onbezoldigde bestuurders en commissarissen van informele verenigingen voor zover het gaat om de wettelijke aanname van kennelijk onbehoorlijke taakvervulling bij het niet bijhouden van een behoorlijke administratie of het niet op tijd deponeren van de jaarrekening. Daarmee wil het wetsontwerp voorkomen dat vrijwilligers ervan worden weerhouden om zich in te zetten als bestuurder of commissaris van bijvoorbeeld een buurtvereniging of een kleine sportvereniging.

12.6. Ontslag bestuurder en commissaris van stichting

Onder het huidige recht kan een bestuurder van een stichting op verzoek van het Openbaar Ministerie of van een belanghebbende worden ontslagen indien de bestuurder handelt in strijd met de wet of statuten, of indien hij zich schuldig maakt aan wanbeheer. In de rechtspraak worden deze criteria nogal strikt uitgelegd; dat heeft ertoe geleid dat in de praktijk behoefte bestaat aan ruimere ontslaggronden. Daartoe bevat het wetsvoorstel de regeling dat een stichtingsbestuurder (en stichtingscommissaris) door de rechter ontslagen kan worden wegens verwaarlozing van zijn taak, wegens een andere gewichtige reden en wegens ingrijpende wijzigingen van omstandigheden op grond waarvan het voortduren van het lidmaatschap van het orgaan in redelijkheid niet kan worden geduld. Daarmee wordt in feite aangesloten bij de criteria voor ontslag van de commissaris van een structuurvennootschap door de Ondernemingskamer.

² Voor bestuurders met inbegrip van de wettelijke aanname van onbehoorlijke taakvervulling bij het niet bijhouden van een behoorlijke administratie of het niet op tijd deponeren van de jaarrekening in geval van faillissement van de rechtspersoon.

12.7. Bestuurstaak

Het bestuur is – behoudens beperkingen volgens de statuten – “belast met het besturen van de rechtspersoon”. Dit geldt voor de NV en de BV; het wetsontwerp breidt deze bepaling uit tot de andere privaatrechtelijke rechtspersonen. Deze bepaling blinkt uit in eenvoud alsook in zijn nietszeggendheid. Maar algemeen aanvaard wordt dat dit omvat de leiding bij de dagelijkse gang van zaken, maar ook het plannen maken voor de toekomst, nieuwe projecten entameren, en het uitstippelen van het beleid. Het bestuur behoort het centrale punt te zijn in de rechtspersoon wat betreft alle beleidsvoorbereiding, -vaststelling en -uitvoering. Het bestuur bekleedt daarbij een trustee functie: het is een trustee voor de aan hem toevertrouwde belangen. Hierin komt tot uiting dat de bestuursbevoegdheid ten behoeve van de ‘toevertrouwde belangen’ moet worden uitgeoefend, en niet in het eigen voordeel van de bestuurder. Aspecten van de bestuurstaak die het afgelopen decennium sterk naar voren zijn gekomen, met name bij de commerciële rechtspersoon, zijn de bepaling van de strategie en het risicomanagement. Daarnaast is het bestuur belast met de vertegenwoordiging van de vennootschap; het bestuur treedt in beginsel namens de rechtspersoon naar buiten op.

12.8. Taakverdeling binnen het bestuur

Zeer gebruikelijk is dat binnen het bestuur van een rechtspersoon bepaalde taken onder de bestuursleden worden verdeeld. Een sprekend voorbeeld van een structurele verdeling van zulke taken is het bij de commerciële organisatie bekende fenomeen van de *Chief Financial Officer*. Maar ook valt te denken aan de bestuurder die leiding geeft over een divisie met bepaalde activiteiten. Ook op minder structurele basis kunnen bepaalde taken verdeeld; ik noem als voorbeeld de verantwoordelijkheid voor de te organiseren lustrumactiviteiten van een grote charitatieve instelling. Zo’n taakverdeling betekent in feite dat binnen het bestuur de aangewezen bestuurder als eerste verantwoordelijk is voor dat wat zich binnen zijn portefeuille afspeelt.

Een portefeuillevelding betekent niet dat een taakgebied dat in eerste instantie aan één bepaalde bestuurder is toebedeeld, voor de overige bestuurders niet meer van belang zou zijn. Evenmin betekent de mogelijkheid van taakverdeling dat alle bestuurstaken onderling kunnen worden verdeeld. Dit hangt samen met wat we noemen het beginsel van collegiaal bestuur.

12.9. Collegiaal bestuur

In ons recht is uitgangspunt het beginsel van collegiaal bestuur van de rechtspersoon. Dat behelst allereerst dat geen enkele bestuurder van de besluitvorming van het bestuursorgaan kan worden uitgesloten. En min of meer in het verlengde

daarvan geldt dat één bestuurder niet meer stemmen binnen het bestuur mag kunnen uitbrengen dan de andere bestuurder gezamenlijk; één bestuurder moet de rest niet kunnen 'overrulen'. Wellicht het belangrijkste kenmerk van het beginsel van collegiaal bestuur is dat het bestuur als geheel, dat wil zeggen alle bestuurders gezamenlijk, verantwoordelijk is voor het gevoerde bestuur, in beginsel ook als het gaat om de uitvoering van de taak die aan één bepaalde bestuurder was toebedeeld. In de literatuur is niet zo lang geleden wel bepleit om als uitgangspunt te nemen dat een bestuurder alleen aansprakelijk is indien hem een ernstig verwijt treft van onbehoorlijke vervulling van zijn taken; daarbij zou de bestuurder zich dan op de taakverdeling kunnen beroepen indien die taken aan een ander waren toebedeeld. Maar de wetgever is uitdrukkelijk gebleven bij het uitgangspunt dat in beginsel alle bestuurders aansprakelijk zijn, met dien verstande dat er wel een zekere mogelijkheid van disculpatie is indien het gaat om een taak die aan een specifieke bestuurder was toebedeeld. Daarbij geldt dan wel de eis dat de andere bestuurders niet te kort geschoten zijn in hun taak om – kort gezegd – op de uitvoering daarvan toezicht te houden.

12.10. Collegiaal bestuur in relatie tot taakverdeling

Het beginsel van collegiaal bestuur neemt zoals gezegd niet weg dat werkzaamheden van het bestuur ook verricht mogen worden door een daartoe aangewezen afzonderlijke bestuurder. Maar van wezenlijk belang – en in de praktijk vaak niet voldoende onderkend – is dat deze gedelegeerde bevoegdheid ter 'beschikking' blijft van het bestuur als geheel. Ook als een bestuurslid door het bestuur met bepaalde taken is belast, blijft hij onderworpen aan het gezag van het bestuur. Dat gezag brengt mee dat het bestuur als geheel kan verlangen dat een kwestie die tot de portefeuille van een individuele bestuurder behoort, door het bestuur als geheel wordt beslist. Daarmee samenhangend heeft het bestuur als geheel de bevoegdheid om instructies te geven aan de afzonderlijke bestuurder met betrekking tot de manier waarop de aan hem gedelegeerde taak moet worden vervuld.

Een ander aspect van het collegiaal bestuur is dat het de taak van het bestuur als geheel is, om toezicht uit te oefenen op de vervulling van de taken door de afzonderlijke bestuurders. Voorts dient informatie over de vervulling van de gedelegeerde taken te worden uitgewisseld, en dient een en ander door het bestuur te worden gecoördineerd. De afzonderlijke bestuurder dient dus regelmatig verslag te doen aan het gehele bestuur van relevante zaken die zich binnen zijn portefeuille afspelen en over zijn individuele taakuitoefening met betrekking tot zijn portefeuille.

Een en ander is in feite de keerzijde van de medaille die behelst dat als uitgangspunt het bestuur als geheel verantwoordelijk en aansprakelijk is, ook voor ernstig verwijtbare handelingen binnen de portefeuille van een afzonderlijke bestuurder. Zoals gezegd geldt dit behoudens de mogelijkheid van de andere bestuurders om zich met een beroep op de taakverdeling te disculperen, waarbij dan wel van belang

is dat de andere bestuurders niet te kort geschoten zijn in hun hiervoor genoemde taak om op de uitvoering daarvan toezicht te houden.

Bij dit ‘bestuurlijk toezicht’ op de taakuitoefening van de afzonderlijke bestuurders, mag het bestuur als college in het algemeen voor een groot deel afgaan op de juistheid van hetgeen aan het college wordt gerapporteerd. Zo zullen in geval van een voorgestelde aandelenemissie bij een beursvennootschap, de collega-bestuurders moeten kunnen afgaan op de juistheid van de door de *Chief Financial Officer* gestelde wenselijkheid om dit financieringsinstrument te kiezen, in plaats van bijvoorbeeld een obligatielening.

12.11. Gezamenlijke taak: ‘algemene gang van zaken’

Er zijn een aantal besluiten die vanwege hun importantie of vergaande strekking, tot de werking van het bestuur als geheel behoren; die taken kunnen dus niet aan een individuele bestuurder worden toebedeeld. Als zodanig kunnen genoemd worden: het algemeen beleid, het algemene financiële beleid, de strategie, alsook die transacties, overnames en samenwerkingsverbanden die een relatief grote waarde hebben of anderszins aanzienlijke implicaties hebben voor het algemene, financiële beleid of de strategie. De wetgever gebruikt hiervoor de term ‘algemene gang van zaken’, zonder dit verder nader te specificeren.

12.12. Verantwoordelijkheid van bestuurder kent meerdere lagen

Resumerend kan men zeggen dat het uitgangspunt van collegiaal bestuur resulteert in een pijler van gezamenlijke besluitvorming, en een pijler van bestuurlijk toezicht.

De eerste pijler omvat de besluitvorming van het gehele bestuur als college over de hiervoor genoemde belangrijke besluiten, en ook de besluitvorming over andere niet-gedelegeerde bestuurstaken. Ook behoort hiertoe de besluitvorming over de delegatie *an sich* van bepaalde zaken aan afzonderlijke bestuurders.

De tweede pijler omvat het toezicht op de aan individuele bestuurders gedelegeerde zaken.

Beziet men het geheel vanuit het perspectief van de individuele bestuurder, dan kan men zeggen dat hij in feite drie lagen van verantwoordelijkheid heeft:

- Een verantwoordelijkheid voor de uitoefening van de aan hem als individuele bestuurder toegewezen taken, met inbegrip van de terugkoppeling daarover aan het bestuur als geheel.

- Een medeverantwoordelijkheid voor de door het bestuur als geheel te nemen besluiten (hiervoor genoemd in de eerste pijler).
- Een medeverantwoordelijkheid wat betreft het door het bestuur als geheel uit te oefenen toezicht op aan andere bestuurders gedelegeerde zaken (hiervoor genoemd in de tweede pijler).

Uiteraard zal de concrete inhoud van de verantwoordelijkheid per laag van situatie tot situatie heel verschillend zijn.

12.13. Gedifferentieerd stemrecht en meerderheidseisen

Het beginsel van collegiaal bestuur betekent niet dat elke bestuurder een even zware stem heeft binnen het bestuur. Gedifferentieerd stemrecht is mogelijk.³ Dat geldt eigenlijk voor alle denkbare varianten, mits elke bestuurder maar ten minste één stem heeft en geen der bestuurders meer stemmen kan uitbrengen dan de andere bestuurders tezamen. Ook zijn bepaalde meerderheidseisen voor specifieke besluiten mogelijk.

Ik noem enige voorbeelden.

- Verzwaard stemrecht van vertegenwoordiger moedermaatschappij in bestuur van dochtermaatschappij

Vennootschap A houdt alle aandelen in dochtermaatschappij B. Jansen is lid van de raad van bestuur (het bestuursorgaan) van de moedermaatschappij. Tevens heeft hij zitting in het bestuur van dochtermaatschappij B. In de statuten van de dochtermaatschappij kan worden bepaald dat Jansen evenveel stemmen heeft als alle andere leden van het bestuur tezamen.

Daarmee kan hij de andere bestuurders niet overrulen, maar hij heeft de facto wel een veto recht in het bestuur van dochtermaatschappij B. Voorts kan in de statuten worden bepaald dat indien de stemmen in het bestuur van B staken, het besluit over de betrokken aangelegenheid wordt opgedragen aan de aandeelhoudersvergadering van dochtermaatschappij B.

Aldus kan Jansen bewerkstelligen dat een besluit waar hij moeite mee heeft, binnen het bestuur van dochtermaatschappij B wordt geblokkeerd en ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de raad van bestuur van de moedermaatschappij A (in haar hoedanigheid van enig aandeelhouder in B).

- Verzwaard stemrecht of meerderheidseisen bij de ‘one-tier board’

Stel dat er binnen een monistisch (*one-tier*) bestuursmodel vijf uitvoerend bestuurders zijn en drie niet-uitvoerend bestuurders. In het bestuursreglement is bepaald dat over met name genoemde belangrijke aangelegenheden door het bestuur als geheel moet worden beslist. Teneinde te vermijden dat de niet-uitvoerend bestuurders worden overstemd door de uitvoerend bestuurders, kan

³ De regeling over besluitvorming in een meervoudig bestuur die nu geldt voor de NV en BV gaat volgens het wetsvoorstel voor alle rechtspersonen gelden.

bepaald worden dat ieder van de niet-uitvoerend bestuurders twee stemmen heeft, en elke uitvoerend bestuurder één stem.

Ook zou men ieder van de bestuurders één stem kunnen geven, en kunnen bepalen dat voor een besluit is vereist dat de meerderheid van alle bestuurders vóór zijn, en daar bovenop dat de meerderheid van alleen de niet-uitvoerend bestuurders vóór stemmen.

Al deze regelingen over stemrecht en meerderheidseisen leveren geen spanningsveld op met het uitgangspunt van collegiaal bestuur.

12.14. Richtsnoer voor taakuitoefening

Het wetsvoorstel bepaalt dat bestuurders en commissarissen zich bij de vervulling van hun taak moeten richten naar “het belang van de rechtspersoon en de daaraan verbonden organisatie”. Voor de NV en de BV geldt deze norm als sinds jaar en dag, met dien verstande dat het daar gaat om het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. Bij de invoering van deze norm voor de kapitaalvennootschap ging het er met name om dat dit belang werd geabstraheerd van de belangen van de aandeelhouders, in het bijzonder van de meerderheid in de aandeelhoudersvergadering. Meer en meer kwam ook het besef op van het belangenpluralisme; een pluraliteit van belangen die samenkomt in de vennootschappelijke organisatie (zoals de belangen van aandeelhouders, werknemers, crediteuren, toeleveranciers).

De norm van het belang van de vennootschap is niet een norm die uitblinkt in concrete duidelijkheid. Wel maakt de norm zichtbaar dat het vennootschappelijk belang niet per se samenvalt met het belang van de meerderheid van de aandeelhouders. Maar ook wat dat betreft is mij wel eens door een commissaris toegevoegd dat deze visie getuigt van een denken in de academische wereld.

Hoe het ook zij, wat betreft de kapitaalvennootschap met een onderneming wordt de laatste tijd vooral accent gelegd op het belang van het bestendig succes van de onderneming.

De abstrahering van de belangen van de kapitaalverschaffer, valt nog niet zo gemakkelijk te vertalen naar de situatie van bijvoorbeeld een stichting. Volgens de toelichting bij het wetsvoorstel gaat het erom het belang van de rechtspersoon te onderscheiden van het belang van degenen die bij de rechtspersoon betrokken zijn en van de deelbelangen die zij behartigen. Het belang van de rechtspersoon kan in overwegende mate bepaald worden door de statutaire doelstelling. Eerlijk gezegd denk ik dat met de wettelijke verankering van deze norm voor andere rechtspersonen dan de NV of BV, in de praktijk niet zo veel zal veranderen.

12.15. Afronding

Het wetsontwerp leidt tot een grotere mate van uniformering van de wettelijke regels over bestuur en toezicht bij de verschillende rechtspersonen. Voor een aantal situaties leidt dat tot veranderingen; voor vele gevallen vooral tot een verduidelijking. Het wetsontwerp illustreert de sterke aandacht die uitgaat naar de taakvervulling door besturen (en toezichtsorganen), niet alleen bij de kapitaalvennootschap, maar ook bij coöperaties en andere rechtspersonen. Tegen die achtergrond is ook van belang welke verantwoordelijkheid rust op de individuele bestuurder in het licht van het uitgangspunt van collegiaal bestuur en bij een taakverdeling binnen het bestuur. Deze bijdrage heeft ten doel daarin wat meer duidelijkheid te geven.